

N FAGLIG EU DEBAT

UDGIVET AF FAGLIGT UDVALG I FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU

NR. 2 • MAJ 2024

EU-MODSTANDERE VIL KÆMPE SAMMEN MED FAGBEVÆGELSENS MEDLEMMER

Folkebevægelsen mod EU er ikke på stemmesedlen ved næste EU-valg. I stedet styrkes forbindelserne til fagbevægelsen, fortæller forperson Susanna Dyre Greensite og Kim Bilfeldt fra Faglig EU Debats redaktion.

Af Rune Eltard-Sørensen, journalist

■ Når danskerne skal stemme til EU-Parlamentsvalget d. 9. juni i år, vil der for første gang nogensinde ikke være erklærede EU-modstandere på stemmesedlen. Det står klart, efter at Folkebevægelsen mod EU ikke er lykkedes med at indsamle de nødvendige vælgererklæringer.

Dermed er EU-modstanden tilbage til rødderne, hvor den opstod i 1970'erne: Som en græsrodsbevægelse, der nok favner politisk bredt blandt borgerne, men hverken er til stede blandt de etablerede partier eller magtfulde institutioner i samfundet.

Den nye situation er anledning til styrket samarbejde med andre udenomsparlamentariske fællesskaber. Særligt alliancen med fagbevægelsen, hvor flere afdelinger er kollektive medlemmer af Folkebevægelsen mod EU, vil blive opprioriteret.

Foto: Rune Eltard-Sørensen

Dette nummer af Faglig EU Debat fordeles gratis til 70 fagforeninger i hele landet.

– Vi fastholder budskabet om, at EU ikke er løsningen og vil vise, at folkeligt engagement er vejen til et mere demokratisk samfund. Derfor rækker vi ud til fagbevægelsen, hvor man med god grund er bekymret over, at EU blander sig mere og mere i ar-

bejdsmarkeds- og socialpolitik, siger Susanna Dyre Greensite, forperson for Folkebevægelsen mod EU.

Skulder ved skulder

Siden Folkebevægelsen mod EU mistede pladsen i EU-Parlamentet i 2019, er organisationen gået i retning af at være en "aktivistisk tænketank" med fokus på debat og kritiske oplysning båret frem af lokal-komiteer. Den udvikling fortsætter i fuld fart i den kommende valgkamp.

Ambitionen er at samle op på den utilfredshed, som Folkebevægelsen forventer vil komme, når det danske EU-medlemskab i de kommende år efter al sandsynlig-

hed bliver dyrere, den fælles EU-låntagning stiger yderligere, vetoretten udhules, og indblandingen i nationale forhold stiger.

– Vi har stået skulder ved skulder med fagbevægelsen i spørgsmålet om EU-mindstelønnen og kritikken af budgetloven. De gode erfaringer vil vi gerne føre videre. Vi skal stille skarpt på EU's krav til at hæve pensionsalderen og EU's ansvar for at arbejdskriminalitet og social dumping, der blomstrer i byggebranchen, fortæller Kim Bilfeldt, som er medlem af redaktionen hos Faglig EU Debat og fagligt aktiv i 3F BJMF.

Han understreger samtidig,

at det bedste, man kan gøre politisk nu og her for at styrke og fastholde EU-modstanden, er at melde sig ind i Folkebevægelsen mod EU.

Han nævner, at man allerede nu planlægger et seminar sammen med Byggefagenes Samvirke i København med fokus på netop arbejdskriminalitet og EU til efteråret 2024.

Forbehold for EU's mindsteløn

Til sommer stopper den økonomiske indsprøjtning fra Enhedslisten til Folkebevægelsen, som har sikret stabilitet i den daglige drift på baggrund af det valgforbund, som partierne havde ved valget for fem år siden. Aktuelt er der tre ansatte på sekretariatet på Lyngbyvej i København, og her knokler man nu for at fremtidssikre organisationen med udsigt til færre midler.

– Rygraden i vores bevægelse er stadig medlemmerne og de frivillige, som går på gaden, deltager i debatterne og videreformidler vores budskaber. Dem har vi stadigvæk. Det andet ben er tænketanksarbejdet, hvor vi skal være mere i dialog med andre bevægelser, så vi sammen kan sætte en dagsorden, fortæller en optimistisk Susanna Dyre-Greensite.

Hun mener, at sagen om EU's mindsteløn kan give et løft til EU-modstanden og være anledning til at rejse krav om en folkeafstemning eller et nyt, dansk forbehold. Mange eksperter forventer nemlig, at EU-domstolen, trods protester fra et samlet folketing, senere i år vil afvise Danmarks søgsmål imod EU's indblanding i dansk løndannelse.

Mød Folkebevægelsen mod EU i valgkampen

■ Folkebevægelsen mod EU laver seks tv-udsendelser og podcasts på DK4. Vi deltager i valgdebatter over hele landet, udsender små videoer til sociale medier og uddeler særlige valgløbesedler på gadeplan.

Aviserne Folk i Bevægelse og Faglig EU Debat udkommer over hele landet. Artiklerne bliver også lagt op enkeltvis på www.folkebevaegelsen.dk. Hvis du vil modtage Faglig EU Debat på mail – skriv til kimw@folkebevaegelsen.dk

LÆS OGSÅ

EU afspejler ikke vores ønsker

Henrik Juul Rasmussen

Læs side 3

Sådan stopper vi EU-mindsteløn

Af Marianne Vind

Læs side 2

Kædeansvar er vores svar

Af Benny Vinter

Læs side 3

SPØRGSMÅL OG SVAR: 3 POLITIKERE OM EU-VALGET

Spørgsmål 1: Den europæiske fagbevægelse ønsker en social protokol, der kan sikre, at lønmodtagernes rettigheder har forrang for de økonomiske friheder formuleret i EU's traktater. *Hvad mener du og dit parti om dette forslag?*

Spørgsmål 2: Mener du, at det bør indskrives i EU's udbudsdirektiv, at det skal være et krav – ikke blot en mulighed – at virksomheder, der vil udføre opgaver for det offentlige skal have overenskomst?

Spørgsmål 3: EU-domstolen forventes at afgøre Danmarks annullationssøgsmål imod EU's mindsteløn i 2024. *Hvad vil du selv gøre i den kommende valgperiode for at forhindre EU's mindsteløn kommer til Danmark?*

Kira Marie Peter-Hansen, medlem af EU-Parlamentet og spidskandidat for SF

Svar 1. I SF er vi helt enige i ønsket om en social protokol, og kæmper dagligt benhårdt for, at det sker.

Det er helt tosset, at vi stadig ikke har sikret fair og ordentlige arbejdsvilkår, efter så mange år med fri bevægelighed. Vi skal ikke sætte markedet før mennesket, men derimod sikre, at vi alle kan have ordentlige arbejdsvilkår.

Svar 2. Ja, det mener jeg som udgangspunkt. Et af SF's klare krav til den kommende EU-Kommission er, at vi får en revision af udbudsdirektivet. Det skal sikre, at vi kan stille krav om alt fra lærlinge, kædeansvar, og ordentlige arbejdsvilkår, til at profitten ikke må placeres i skattely.

Ift. at gøre det til et krav, at virksomheden skal have overenskomst, er jeg enig, men vi skal samtidig være bevidste om, at det er meget få steder i Europa, man har overenskomstdækning på arbejdsmarkedet. Så i store dele af Europa vil et sådant krav

på nuværende tidspunkt være meget svært at opfylde. Derfor er det helt afgørende, at vi samtidig kæmper for at styrke arbejdsmarkedets parter.

Svar 3. Jeg venter spændt på Domstolens afgørelse, og håber på et positivt resultat. Såfremt Danmark ikke vinder annullationssøgsmålet, er det helt afgørende, at vi gør alt, hvad vi kan, for at implementeringen af loven ikke kommer til at skade vores danske arbejdsmarkedsmodel.

Fakta: EU's mindsteløn

I Danmark er det arbejdsmarkedets parter (dvs. arbejdsgiver og arbejdstager), som fastlægger løn- og arbejdsvilkår gennem kollektive overenskomster.

EU har imod Danmarks ønske vedtaget et direktiv, som kan tvinge

medlemslandene til at indføre en lovbestemt og EU-reguleret mindsteløn. I protest har Danmark anlagt en sag ved EU-domstolen for at få kendt EU's mindsteløn ugyldig.

Fakta: Social protokol

Den europæiske fagbevægelse, EFS, og venstrefløjsgruppen i EU-Parlamentet, The Left, ønsker at tilføje en social protokol til EU's traktater.

Den skal sikre, at hvis der er konflikt mellem EU-retten og medlems-

landenes faglige regler og aftaler, så er det de sidste, der har forrang. En social protokol vil gøre op med princippet om, at fri konkurrence står over alt andet i EU's Indre Marked og kan formentlig ikke indføres uden ændring af EU's traktater.

Marianne Vind, medlem af EU-Parlamentet og kandidat for Socialdemokraterne

Svar 1: Jeg mener ikke, vi kan vente på, vi en dag ændrer traktaterne. Vi skal sikre, at lønmodtagernes rettigheder ligestilles med de økonomiske friheder allerede nu.

EU skal blandt andet sætte en stopper for social dumping, garantere et fair arbejdsmarked med ordentlige vilkår og sikre retten til at organisere sig på arbejdspladsen. Det mener jeg, bør være EU's absolutte førsteprioritet.

Svar 2: Selvfølgelig skal man ikke kunne bygge nye sygehuse for millioner af offentlige skattekrone, uden at virksomheden har en overenskomst. Vi bruger 15 billioner kroner i Europa på offentlige udbud, uden der er sat krav til virksomheden om at have overenskomster, lærlinge eller at skatten skal være betalt.

Det ødelægger vores sam-

fundsmodel, når vi giver offentlig udbud til virksomheder, som ikke løfter deres samfundsansvar.

Derfor skal have et helt nyt udbudsdirektiv der sikrer fair vilkår på arbejdsmarkedet, og ikke skaber et ræs mod bunden, hvor det billigste tilbud altid vinder. Det er nemlig ofte det billigste tilbud, der er værst mod lønmodtagerne, og som fører til social dumping og skatteunddragelse.

Svar 3: Mindstelønsdirektivet kom, fordi overenskomstmodellen er smuldret rundt om i Europa. Det direktiv var aldrig kommet, hvis vi havde stærke sociale partere i alle medlemslandene, der selv kan forhandle fair løn- og arbejdsvilkår.

Det er helt afgørende for mig, at vi skal få aftalemodellen tilbage som måden, man forhandler løn på i Europa.

Copyright: European Union 2022 – Philippe Buissin : EP

Derfor skal vi sikre os, at sociale partere bliver styrket så meget som muligt, blandt andet ved at gøre overenskomster et krav for virksomheder, før de kan få del i offentlige udbud.

Kun på den måde kan vi forhindre mere skadelig lovgivning såsom mindstelønsdirektivet.

Per Clausen, spidskandidat for Enhedslisten til EU-parlamentsvalget

Svar 1. Enhedslisten har i mange år arbejdet for en social protokol, som skulle sikre, at lønarbejdernes rettigheder har forrang for de økonomiske friheder, som de er beskrevet i EUs traktater.

Vi vil fortsat arbejde for dette både i Folketinget og i EU-parlamentet.

Svar 2. Ja – Enhedslisten har i flere år arbejdet for en revision af EUs udbudsdirektiv, som gør sociale- og miljø-

Foto: Folketinget

klausuler obligatoriske i offentlige udbud, sådan at man kan udelukke virksomheder, som ikke overholder arbejdstagerrettigheder, ikke har overenskomst eller ikke respekterer miljølovgivningen.

Svar 3. Enhedslisten vil fortsat arbejde tæt sammen med fagbevægelsen for at få fjernet dette direktiv eller få sikret Danmark en undtagelse.

SPØRGSMÅL OG SVAR: 3 FAGFORENINGSFORMÆND OM EU-VALGET

Spørgsmål 1: Den europæiske fagbevægelse har i årevis kæmpet for en social protokol, der kan sikre, at lønmodtagernes rettigheder har forrang for de økonomiske friheder formuleret i EU's traktater. *Hvad mener du om dette forslag?*

Spørgsmål 2: Mener du, at det bør indskrives i EU's udbudsdirektiv, at det skal være et krav – ikke blot en mulighed – at virksomheder, der vil udføre opgaver for det offentlige, skal have overenskomst?

Spørgsmål 3: Danmark mangler at indføre "kædeansvar". Den danske regering har ikke indført kædeansvar i udbudsmateriale, når opgaver sættes i udbud eller udliciteres. Fagbevægelsen ønsker det indført i overenskomster og andre aftaler, som involverer arbejdsmarkedsparter. *Mener du at dette skal være et krav ved alle opgaver, der sættes i offentligt udbud?*

Henrik Juul Rasmussen, formand for Byggefagenes Samvirke

Svar 1: Kampen for en social sikring af faglige rettigheder har stået på mange år, men aldrig været vigtigere end nu. Særligt i lyset af snakken om udvidelse af EU med nye lande, som absolut ikke har tradition for at beskytte lønmodtagere, tværtimod.

Det er forkasteligt, at regeringsledere taler om EU-udvidelser og EU-milliarder til militær, mens ingen taler om sikring af lønmodtagerrettigheder.

Svar 2: I Danmark er overenskomster noget, arbejdsmarkedets parter aftaler. Hvis vi sætter det op som lov, begynder det at ligne politisk indblanding, og det er jeg ikke sikker på vil gøre det bedre for ret mange.

Jeg tvivler på om de, der i så fald indgår disse overenskomster, er repræsentative og vil afspejle vores ønsker.

Svar 3: Ja, det ville da være fint med et krav om kædeansvar. Jeg mener, at der skal være meget bedre muligheder for at vælge kvalitet frem for pris ved offentlige udbud.

Tendensen til at lade underentreprenører udføre arbejdet uden ansvar er en uskik. Forestil dig, at du sad hos frisøren og havde aftalt hvad der skulle fikses ved frisuren, og mens du lige lukker øjnene, dukker en ny frisør op, som begynder at klippe dig.

Anders Larsen, formand for Murerne, 3F Aarhus

Svar 1: Det vil være en klar forbedring af løn- og arbejdsforhold for arbejdstagere i Danmark at indføre en social protokol.

I byggeriet ser vi gang på gang, hvordan store udenlandske koncerner vinder arbejde i Danmark, som udføres med migrantarbejdere, der aflønnes samt lever og arbejder langt under de forhold, som er i danske overenskomster.

Svar 2: Det skal helt klart være et krav, at virksomheder har danske overenskomster, når de arbejder i Danmark.

Krav om overenskomster til alle skaber også en ens konkurrence for virksomhederne. Så konkurrencebarometeret ikke kommer an på, hvem der kan drive den bedste "slavevirksomhed", men i stedet

omhandler, hvem der bedst driver virksomhed med ordnede forhold, hvor medarbejderne behandles fair og respektfuldt.

Svar 3: Ja, kædeansvar bør indføres alle steder.

Hvis en bygherre eller ho-

vedentreprenør var hæftede økonomisk af et kædeansvar, ville de nok koncentrere sig mere om, hvilke underentreprenører de selv ansætter, samt de led, der følger efter.

Det er ikke unormalt med underentreprenørers underentreprenører, ned til 3-5 led. Hvis alle led skal tjene på det, er det klart, at der ikke er penge tilbage til, at løn- og arbejdsforhold kan være efter danske overenskomster.

Men var bygherre eller hovedentreprenør omfattet af kædeansvar, så de i sidste ende vil hæfte for manglende løn til medarbejderen i sidste led. Ja, så ville bygherre eller hovedentreprenør sætte en stopper for plat og svindel. Hvilket de i dag accepterer og vender det blinde øje til, med profit for øje i stedet.

Benny Vinter, formand for 3F Aalborg

Svar 1: Uden fagforeninger havde den europæiske arbejder stadig arbejdet til sulteløn og under forhold, som ligner dem, vi ser mange steder i Asien og Afrika.

Men desværre er vores gode forhold under alvorligt pres i disse år. Derfor skal vi naturligvis have en social protokol i EU's traktater, som sikrer vores rettigheder. Mennesket skal i meget højere grad i centrum i stedet for beskyttelse af virksomheder og kapital.

Svar 2: Overenskomster er den eneste måde, vi kan sikre ordnede forhold på arbejdspladserne i EU. Derfor burde det offentlige gå forrest overalt

for at sørge for, at det kun er virksomheder med overenskomst, der får offentlige opgaver.

Lige nu er det frivilligt, om man kræver overenskomst. Det betyder desværre også, at det i langt de fleste tilfælde bliver valgt fra.

Derfor skal det helt klart være et krav, at man skal have overenskomst for at få en offentlig opgave.

Svar 3: Kædeansvar er det eneste svar, hvis man vil undgå social dumping og sikkerhedsrisici for medarbejderne.

Vi ser jo gang på gang, at virksomheder snyder på vægten ved at udlicitere opgaver til

underentreprenører, som ikke har overenskomst eller ønsker at leve op til ordnede løn- og arbejdsforhold.

Derfor skal kædeansvar naturligvis skrives ind i alle aftaler, når det handler om offentlige arbejdsopgaver.

Fakta: Kædeansvar

Fagbevægelsen vil gerne have "kædeansvar" i overenskomster og andre aftaler, som involverer arbejdsmarkedets parter.

Kravet indebærer, at hovedentreprenører og hovedleverandører af tjenesteydelser holdes økonomisk

og juridisk ansvarlige for underentreprenørers overtrædelse af lovgivningen, herunder dårlige arbejdsvilkår, underbetaling og anden form for social dumping.

Fakta: EU's udbudsdirektiv

Offentlige myndigheder i EU's medlemslande pålægges at udbyde større offentlige opgaver, så alle virksomheder i Det Indre Marked kan byde på dem. Formålet er at opnå den bedste pris. Det betragtes som konkurrenceforvriddning at

kræve, at firmaerne og deres underentreprenører har overenskomst.

Den europæiske fagbevægelse ønsker at ændre direktivet, så det bliver lovpligtigt at have overenskomst, hvis man løser offentlige opgaver.

HVOR VIGTIGT ER EU-VALGET EGENTLIG?

Størstedelen af dansk lovgivning bestemmes i EU. Dermed er det vigtigt, at vi giver vores mening til kende, når der er EU-valg. Men hvor meget bestemmer dem, vi vælger, egentlig?

Op til EU-Parlamentsvalget er det nemt at få indtrykket af, at EU-Parlamentet har næsten endeløst meget magt. Kandidaterne fortæller gerne om alt det ved EU, de vil ned og ændre. Dog er deres indflydelse rent faktisk relativt begrænset, når man ser på, hvordan love bliver til i EU.

Det Europæiske Råd lægger linjen

De overordnede linjer i EU bestemmes af stats- og regeringscheferne ved EU-topmø-

der i Det Europæiske Råd. Statsministeren repræsenterer Danmark her.

EU-Kommissionen foreslår love

Det er EU-Kommissionen, der foreslår konkrete love. Det gør EU-Kommissionen til det mest magtfulde organ i EU's lovgivningsproces.

EU-Kommissionen er ikke folkevalgt, men udpeget af landene. Dog arbejder de udpegede kommissærer ikke på vegne af landene, men på veg-

ne af unionen. De enkelte kommissærer kan ikke trækkes tilbage af landene eller af de folkevalgte i EU-Parlamentet.

Rådet og EU-Parlamentet ændrer og forhandler

Efter den ikke-folkevalgte EU-Kommission har foreslået en lov, danner de folkevalgte i EU-Parlamentet en holdning til loven og foreslår ændringer. Det samme gør de enkelte landes ministre i Ministerrådet. Når begge har en holdning på

plads, forhandler de med hinanden og med EU-Kommissionen om en endelig lov.

Valget handler kun om en lille del

Valget den 9. juni er kun til EU-Parlamentet og dermed kun til et lille hjørne af EU's lovgivningsapparat. Derudover er der mange vigtige EU-beslutninger som sanktioner og budgetter, som slet ikke følger ovenstående procedure, og som EU-Parlamentet slet ikke er med til at bestemme over.

Af Susanna Dyre-Greensite, Forperson, Folkebevægelsen mod EU

Begge dele er vigtige at huske, når vi hører valgløfter fra politikere i disse dage.

Selvom den almindelige borger kun har en lille stemme i EU, er det vigtigt at bruge den, vi har. For eksempel til at sige, at det ikke er godt nok!

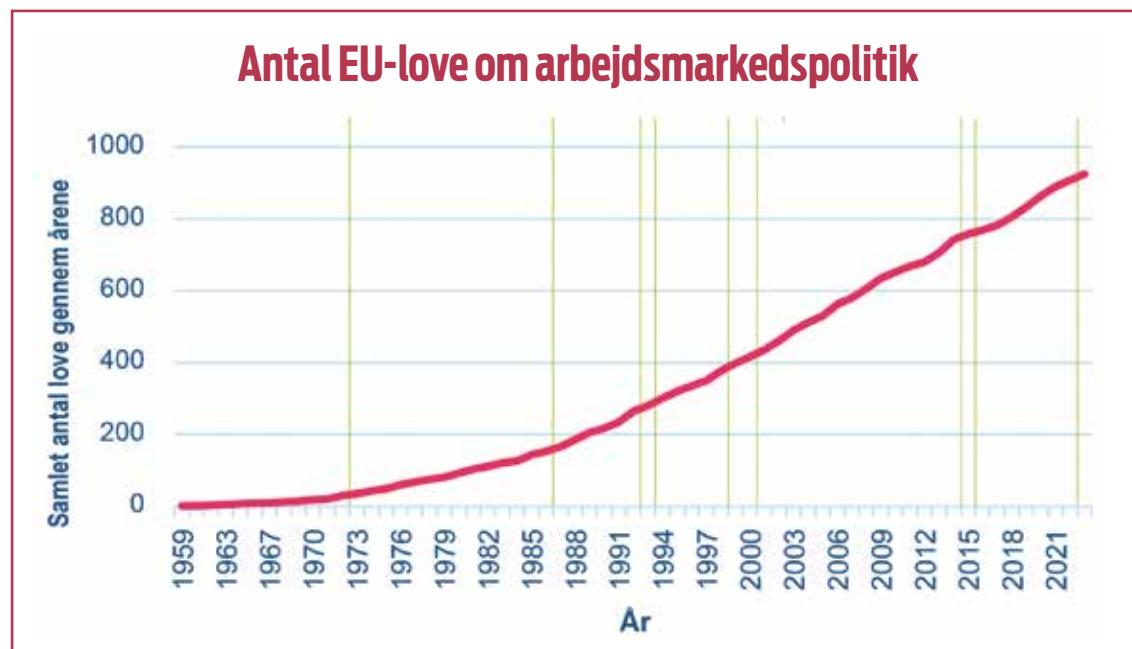
EU OG DET DANSKE ARBEJDSMARKED

Af: Susanna Dyre-Greensite, Forperson, Folkebevægelsen mod EU

Da Danmark stemte om at komme med i EF i 1972, var der omkring 30 EF-love, der vedrørte arbejdsmarkedspolitikken. Dengang lød det fra fagbevægelsen og erhvervslivets top, at EF aldrig ville få indflydelse på den danske model. Arbejdsmarkedspolitikken i Danmark skulle fortsat bestemmes af arbejdsmarkedets parter i Danmark.

I dag er antallet af EU-love om arbejdsmarkedspolitik tæt på 1.000. Udviklingen har for alvor taget fart de sidste 30 år.

Nærværende graf viser udviklingen. De grønne streger markerer år med EU-folke-

Kilde – søgning på EUR-LEX. Alle direktiver og forordninger mærket "arbejde og beskæftigelse". Grønne streger: År med danske folkeafstemninger.

afstemninger i Danmark. Afstemningerne med størst ind-

virkning på arbejdsmarkedspolitikken skete alle, når der

blev lavet langt mindre EU-lovgivning på området, end

det er tilfældet i dag. Der er således grund til at diskutere, om danskerne nogensinde har givet EU mandat til at blande sig så meget i arbejdsmarkedet, som EU gør.

Grafen viser også med al tydelighed, hvorfor det er nødvendigt, at fagbevægelsen beskæftiger sig med EU-politik.

Flere og flere beslutninger træffes af bureaukrater i Bruxelles frem for af folkevalgte eller af arbejdsmarkedets parter. EU's omdiskuterede lovgivning om f.eks. mindsteløn og barsel er eksempler på en større tendens, hvor EU bestemmer mere og mere over det danske arbejdsmarked.

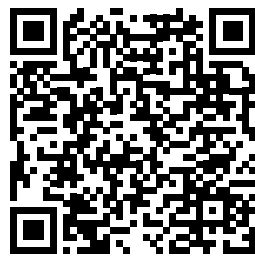
De faglige kampe i og ikke mindst med EU bliver stadig flere og vigtigere.

KOM MED I FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU

Scan QR-koden og bliv medlem af Folkebevægelsen mod EU

LÆS OM FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU'S FAGLIGE UDVALG

Scan QR-koden og læs mere om Fagligt Udvalg i Folkebevægelsen mod EU

FAGLIG EU-DEBAT

Udgives af Fagligt Udvalg i Folkebevægelsen mod EU, Lyngbyvej 42, 2100 København Ø
Telefon 35 36 37 40. E-mail: fb@folkebevaegelsen.dk

Redaktionsudvalg: Rune Eltard (ansv.h.), Kim W. Bilfeldt og Lars Østergaard. Ansvarshavende jydsk redaktion: Tommy Christensen.

Layout: Karen Hedegaard. Tryk: Kailow Graphic. Oplag: 10.000 ex.

ISSN: 2245-1897

Eftertryk med kildeangivelse ses gerne.

